

MOELVEN SOKNABRUKET AS
Nordmoveien 48
3534 SOKNA

Saksbehandler, innvalgstelefon
Martina Vestgård, 69247517

Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven for sagbruk og treimpregnering for Moelven Soknabruket AS på Hovlandsmoen industriområde i Ringerike kommune.

Statsforvalteren i Oslo og Viken har ferdigbehandlet søknaden fra Moelven Soknabruket AS, og gir tillatelse etter forurensningsloven for sagbruk og treimpregnering på Hovlandsmoen industriområde i Ringerike kommune.

Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt.

Statsforvalteren fatter vedtak om gebyr på kr 169 100,- for behandling av saken.

Vedtaket om tillatelse og gebyrfastssettelse kan påklages av berørte parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker.

Vi viser til søknad mottatt 29.11.2019 om tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven, tilleggsinformasjon mottatt 19.06.2020 og 29.04.2021, og sakens øvrige dokumenter.

Bakgrunn og søknad

Soknabruket har tradisjonell sagbruksdrift med blant annet tømmerlagring, saglinje, tørkeanlegg for trelast, høvleri og biobrenselanlegg for varmeproduksjon. Bedriften har også et anlegg for impregnering av trevirke, og omfanget av denne aktiviteten medfører at virksomheten er omfattet av industriutslippsdirektivet IED. På området der virksomheten ligger har det vært sagbruksdrift siden 1970-tallet. Søknaden inkluderer rapporter om støy og utslipp til vann som er utarbeidet for Moelven Soknabruket AS og nabobedriften Moelven Pellets AS sammen.

Tømmerlager overrisles med vann fra Sogna i sommerhalvåret (mai-august) og dette medfører

avrenning av vann med innhold av bla. suspendert stoff (SS), organiske stoffer som medfører oksygenforbruk når de brytes ned, og næringsstoffer som fosfor og nitrogen. Også nedbør medfører avrenning fra tømmerlager. Avrenning fra tømmerlagring som ikke infiltrerer til grunn renner til Nordmobekken øst for bedriftsområdet. Ved tørking av trelast oppstår kondensvann som ledes i rør til sørsiden av bedriften, mot et myrområde. I tillegg kan det være noe sigevann fra nedlagte avfallsdeponier for bark og husholdningsavfall. Den dominerende kilden til forurensende avrenning fra virksomheten er avrenning fra lagring av tømmer. Estimert årlig utslipp av totalt organisk karbon (TOC) fra tømmerlagring er 8280 kg, fra trelasttørking 750 kg. For fosfor er estimert årlig utslipp fra tømmerlagring 79 kg, fra trelasttørking 0,08 kg.

Til søknaden hører en rapport med forslag til tiltak for rensing av utslippsvann med en kombinasjon av flere tiltak, bl.a. infiltrasjonsanlegg under høyspentledning på bedriftsområdet og rensedam/våtmarksfilter i myrområdet sør for bedriften, hvor det tidligere har vært torvuttak.

Virksomheten har utslipp til luft fra et forbrenningsanlegg for biobrensel på 24 MW. Anlegget er blant annet utstyrt med støvrensning i form av multisyklon og elektrofilter.

Høring

Statsforvalteren har sendt søknaden på høring til berørte offentlige organer og myndigheter, organisasjoner som ivaretar allmenne interesser som vedtaket angår, samt andre som kan bli særlig berørt. Søknaden er også lagt ut på Statsforvalteren sine nettsider, samt offentlig kunngjort i Ringerikes Blad og Drammens Tidende.

Vi har mottatt høringsuttalelser fra Gunnvor Roverud, Thorvald Rognerud og Ringerike kommune. Nedenfor gjengis en oppsummering av høringsuttalelsene.

Gunnvor Roverud skriver at økt vannføring på grunn av overvanning av tømmerlager har gitt utfordringer med dreneringer og grøfter. Vann og dreneringer fra Soknabruket renner ut i en torvmyr mellom hennes eiendom og Soknabruket og videre i drensledning over hennes jorde, før det etter hvert renner i en åpen bekk ut i Sogna. Vannføringen som renner ut i torvmyra drar med seg mye «møkk» som fører til tilslamming der drensledningen starter. Uttalelsen tar opp utfyllinger på virksomhetens område og at dette medfører større press på vannmengden i grunnen ut mot torvmyra. I et område hvor det var skogdrift på 1980-tallet lar dette seg ikke lenger gjøre pga. at skogen står i vann. Gunnvor Roverud uttrykker også bekymring for vannmengdene fra vanning av tømmer, og økt erosjon i bekken som mottar dette vannet. Uttalelsen redegjør for beregninger av vannføring i bekken og at Soknabruket står for 40 % av denne. Gunnvor Roverud mener at Soknabruket må ta ansvar for økt vannføring, erosjon og tetting av drensledninger.

Thorvald Rognerud skriver at støy har vært et gjentakende problem for boligforholdene på hans eiendom og mener at Soknabruket ikke har gjort nok for å redusere problemene. Han mener at det i lengre perioder er impulslyd i støybildet og at dette skal legges til grunn for grenseverdier. Videre at det ikke er foretatt vurderinger av støy knyttet til aktiviteter på jernbanesporet og oppflising av materialer. Thorvald Rognerud skriver at støyen fra Soknabruket medfører problemer i forhold til søvn, i tillegg til generell nedsettelse av livskvaliteten. Uttalelsen tar opp at det finnes krav i kontrakt

fra salg av grunn til Soknabrukets nåværende eiendom som setter lavere krav enn støykravene i støyutredningen fra Brekke Strand.

Thorvald Rognerud skriver at overvanningen av tømmer medfører økning av vannmengden i grunnen, bekker og dreneringssystemer. I 1980-tallet ble en drikkevannskilde på hans eiendom ødelagt, og Soknabruket måtte ta ansvar for dette. Soknabruket må ta ansvar for utfordringer som oppstår knyttet til økning av dreneringsvann sammenlignet med hva som hadde vært naturlig, og at dette må legges inn som en forutsetning i den tillatelse som gis knyttet til utslipp av vann til overflate og grunn. I forhold til forurensning i vannet som kommer inn i grunn og dreneringssystemer, må det etableres oppfølgingsmålinger også syd og vest for Soknabruket. Dette med bakgrunn i overvanning av tømmeret, partikler og lekkasjer fra kjøretøy, og avfallsstoffer fra deponier sør på Soknabrukets eiendom.

Thorvald Rognerud skriver når det gjelder utslipp til luft, at det oppstår skader på vegetasjon på hans eiendom, nærmest jernbanesporet, vest på eiendommen til Soknabruket, og at dette må undersøkes nærmere før utslippstillatelse gis.

Ringerike kommune uttaler bl.a. at sett fra et næringsperspektiv er utvidelse av eksisterende industriområde på Sokna positivt, da det bygger oppunder lokalt bo og arbeidsmarked. Moelven Soknabruket og Moelven Pellets bidrar til lokale produkter tilknyttet kommunens lokale ressurser som skog og samlokalisering av tremekanisk industri.

Ringerike kommune skriver at hovedvekten av Moelven Soknabruket sin virksomhet ligger innenfor regulert område for industri, men tegninger i tilleggsinformasjon til søknaden datert 19.06.2020 tilsier at to oppsamlings- og infiltreringsbasseng på til sammen 7500 m² planlegges plassert under høyspentledningene som krysser eiendommen. Her er det i kommuneplanens arealdel avsatt en faresone (H 370) som knyttes til høyspentledningene. Faresonen H370 har bestemmelser som viser til regelverk under eltilsynsloven. Da må det altså sjekkes ut hva som er tillatt å anlegge på dette arealet med den som eier høyspentlinjene og forvalter lovverket for slike spenningsfelt. Videre ser forslag til plassering av rensedammer og våtmarksfilter ut til å ligge utenfor regulert industriareal. Det vil si at disse anleggene er lokalisert til arealer som er avsatt til Landbruk- natur og friluftslivsformål (LNF). For disse tiltakene kreves det derfor enten ny reguleringsplan eller dispensasjon fra gjeldende plan, i dette tilfellet kommuneplanen.

Når det gjelder vannmiljø i området tar Ringerike kommune bl.a. opp at data fra Vannmiljø viser veldig høye verdier av fosfor tilsvarende svært dårlig tilstand, og moderat tilstand på bunndyr, for Nordmobekken, som er en del av vannforekomst 012-2728-R Sogna midtre bekkefelt nord (14.12.2020). Kommunen oppfordrer Statsforvalteren til å ta ut Nordmobekken som egen vannforekomst siden det er liten grunn til å tro at alle bekkene i Sogna midtre bekkefelt nord, har såpass dårlige verdier på fosfor og bunndyr. Ringerike kommune skriver at skal det gis utslippstillatelse, må den sørge for at tilstanden i bekken ikke blir dårligere enn god på noen av parameterne. Det er også viktig at myra i sør ikke blir forurenset av utslippene.

Virksomhetens kommentarer til høringsuttalelsene:

Moelven Soknabruket har gitt kommentarer til høringsuttalelser i brev mottatt den 29.04.2021. Vi oppsummerer kommentarene fordelt på temaer under:

Avrenning og utslipp til vann

Moelven Soknabruket skriver at de har satt betydelig fokus på ulike tiltak for å bedre situasjonen når det gjelder avrenningen fra tømmervanningen. Tømmervanningen foregår når det er tørrvær, for det meste om sommeren. Da er det også normalt lite nedbør og tilsig til vassdragene ellers. De har klimastyrt vanning for å begrense mengde vann som går til avrenning. Virksomheten har i samarbeid med fageksperter etablert overvåkningsbrønner og prøvetakingsprogram for å overvåke avrenningen fra området.

Moelven Soknabruket opplyser at de har gravd en avskjærende grøft for å føre en større andel av avrenningen fra området mellom bruket og myrområdet til bekken langs Nordmoveien. Ytterligere tiltak er under vurdering i samarbeid med NIBIO. Virksomheten har avholdt møter og befaring sammen med Gunnvor Roverud og kommet til at Moelven Soknabruket er med på å betale for ny stikkrenne under veien for å redusere vannstanden i grøfta ytterligere. Dette vil også være med på å redusere vanntilstrømningen til vannledningen som går i jorde på Pukerud gård som er Gunnvor Roveruds eiendom.

Virksomheten redegjør for at oppdaterte flomberegninger for berørte vassdrag er utført av COWI. Moelven Soknabruket lister viktige konklusjoner fra dette arbeidet, bl.a. at tilrenningen som er målt i bekken utgjør 2 % av beregnet 5 års flom, at det er flom som har størst potensial for erosjon og at det er liten sannsynlighet for at tilførselen fra tømmervanningen ved Soknabruket vil medføre ytterligere erosjon. Når det gjelder tilføringen av vann til myrområdet anbefaler de å se på problematikken igjen om et år for å vurdere om tilføringen av vann har blitt redusert som følge av gjennomførte tiltak.

Moelven Soknabruket skriver at det er riktig som kommunen påpeker at undersøkelser viser til dels dårlig tilstand for det lokale vannmiljøet i Nordmobekken nedstrøms Soknabruket. Hensikten med å etablere nye sedimenteringsbasseng er å redusere utslippene slik at tilstanden i vassdraget skal bedres. Ytterligere tiltak er under vurdering i samarbeid med NIBIO.

Utslipp til luft

Moelven Soknabruket skriver at de selv har observert skader på vegetasjon som Thorvald Røgnerud tar opp. De skriver at det gjelder noen få trær på et isolert området, og mener det oppsto for flere år siden. De kan ikke se at den yngre vegetasjonen har slike skader, og at ingen av deres regulære utslipp skulle kunne medføre slike skader.

Støy

Moelven Soknabruket skriver bl.a. at de i søknaden har lagt til grunn støygrensene i Retningslinje for støy i arealplanleggingen, T-1442. De har sendt inn et notat datert 26.11.2020 med vurderinger og kommentarer gjeldende støy fra deres støykonsulent Brekke Strand. Når det gjelder impulslyd skriver Brekke Strand «Skjerpingen for impulslyd skal legges til grunn der impulslyd er et karakteristisk trekk ved driften og der denne type lyd opptrer med i gjennomsnitt mer enn 10 hendelser per time. Det vil være kortvarige aktiviteter og arbeider som kan ha denne karakteristikken, f.eks. ved oppflisning av materialer. Dette er derimot aktiviteter som kun pågår i kortere perioder og ikke på natt. Det gjøres oppmerksom på at man i en periode frem til 2016 hadde

en situasjon med støy fra strølegger som ga store støybidrag i retning mot sør/vest med klart preg av impulslydkarakter. Denne støykilden ble i 2016 bygget om og støyen ble redusert. Det er vår vurdering at støysituasjonen pr. i dag ikke kvalifiserer til skjerpelsen for støy med impulslyd.» Vedrørende aktivitet på jernbanesporet skriver Brekke Strand: «Støyen vurderes etter dag-kveld-natt lydnivå L_{den} som er et årsmidlet gjennomsnittsnivå. Det er totalt omkring 60-70 tog pr år. Losse / lastetid er ca 3-4 timer. Diesel-lokomotiver gir lavfrekvent støy, men pga. kort varighet vil dette ikke ha betydning for totalt A-veid ekvivalentnivå. Aktiviteten foregår hovedsakelig på dag- og kveldstid. «

Forhold til gjeldende arealplaner

Når det gjelder faresoneområdet H 370 skriver Moelven Soknabruket at de har inngått sikkerhetsavtale med Statnett vedr. bruk av grunn og område under Statnetts høyspentledning, så dette skulle være ivaretatt i hht. bestemmelsene. Avtalen spesifiserer hvilke regler som gjelder og hvilke aktiviteter og maskiner de kan utføre/benytt i området.

Moelven Soknabruket opplyser at når det gjelder plassering av planlagte rensedammer og våtmarksfilter er de i dialog med kommunen for å søke dispensasjon eller evt. en omregulering for å kunne etablere disse innenfor LNF-området. Dersom dette ikke lar seg gjennomføre må de søke å finne en annen løsning på området.

Statsforvalterens vurdering

Generelt

Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis etter forurensningsloven § 11 og fastsetter vilkårene etter § 16 i samme lov, skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Disse rettsprinsippene omfatter vurdering i forhold til kunnskapsgrunnlaget, «føre-var-prinsippet», samlet belastning, miljøforsvarlige teknikker og at kostnader bæres av tiltakshaver.

Det er virkningene av den omsøkte virksomheten på det aktuelle stedet som er vurdert. Dersom virksomheten senere ønsker å flytte virksomheten må det derfor søkes på nytt for den nye lokaliseringen.

Lovgrunnlag og myndighet

Aktuell virksomhet krever tillatelse etter forurensningsloven § 11.

Statsforvalteren har behandlet saken som rett forurensningsmyndighet for treforedling og trebearbeiding, jf. rundskriv T-3/12 punkt 2.1.

Vurdering av forurensningspotensialet fra anlegget

IED

EUs Industriutslippsdirektiv (IED) er implementert i norsk rett gjennom forurensningsforskriften kapittel 36. Virksomheter som omfattes skal reguleres med utgangspunkt i hva som anses for å være de beste tilgjengelige teknikker (BAT). EU publiserte den 09.12.2020 BAT-konklusjoner for overflatebehandling ved bruk av organiske løsemidler og beskyttelse av tre og treprodukter med kjemikalier (BAT-STs). Moelven Soknabruket er omfattet av BAT-konklusjonene med hensyn på beskyttelse av tre og treprodukter med kjemikalier, jf. forurensningsforskriften kap 36 vedlegg I punkt 6.10: Beskyttelse av tre og treprodukter med kjemikalier hvor produksjonskapasiteten er større enn 75 m³/dag, unntatt behandling utelukkende mot blåvedsopp. Moelven Soknabruket har sendt inn en vurdering av drift opp mot BAT-konklusjonene. BAT-konklusjonene inneholder ikke bindende utslippsgrenser, BAT-AEL, for den type drift som er aktuell ved Moelven Soknabruket.

BAT-konklusjonenes krav til ledelse og drift ivaretas gjennom at Statsforvalteren i tillatelsen setter vanlige vilkår om internkontroll, miljørisikoanalyse, utforming og drift av anlegget, forebyggende vedlikehold, utslippsreducerende tiltak og energiledelse.

Tillatelsen etter forurensningsloven omfatter all aktivitet på anlegget, ikke bare det som er omfattet av IED.

Utslipp til vann

Moelven Soknabruket har utslipp til vann fra tømmerlager – overrislingsvann og nedbørsvann, og av kondensvann fra tørking av trelast. Det kan også være noe utslipp fra deponiområde, se videre under overskriften Forurenset grunn. Nabovirksomheten Moelven Pellets bidrar også med noe utslipp fra lager av flis. Blant disse kildene til forurensning med organisk materiale og næringsstoffer fra området er tømmervanningsvann fra Moelven Soknabruket den dominerende. For TOC er det estimert 8280 kg/år fra tømmervanning, 750 kg fra trelasttørking. Fra lagring av sagflis ved Moelven Pellets er estimert utslipp 5 kg TOC per år. For fosfor er det estimert 79 kg per år fra tømmervanning, og 0,08 kg fra trelasttørking.

Avrenning fra tømmerlager

Tømmeret vannes i tørre perioder for å unngå tørke, sprekk, angrep av sopp og insekter. Vann pumpes fra elva Sogna, tømmeret overrisles og en stor andel av vannet renner av til en samlegrøft og videre i rør til Nordmobekken. Nordmobekken renner ut i Sogna ca. en kilometer nedstrøms utslippet. En del av vannet infiltrerer også ned i grunnen, som består av naturlige sand og grusavsetninger. Vann som har passert gjennom tømmerlager fører med seg stoffer fra barken som bidrar til forurensning av Nordmobekken. Rapporten *Avrenning fra tømmervanning ved Moelven Soknabruket*, NIBIO 2016, beskriver at avrenning fra tømmer inneholder en variasjon av organiske forbindelser (total organisk karbon, TOC) og med høyt kjemisk oksygenforbruk (KOF). Det vil også forekomme partikler i form av suspender stoff (SS) og næringsstoffer som fosfor og nitrogen. Videre kan avrenningen inneholde metaller som jern, mangan, kobber og sink. Fra vannprøvetaking oppstrøms og nedstrøms utslippet fra Moelven Soknabruket er det tydelig forhøyde verdier av bl.a. fosfor. At det vaskes ut næringsstoffer mv. fra barken er naturlig og skjer også i skogen, men ved Soknabruket skjer det konsentrert til et lite område. Konsentrasjonene av næringsstoffer er beskjedne sammenlignet med for eksempel sanitært avløpsvann, men store vannmengder medfører at det likevel er betydelige utslipp. Ifølge søknaden tilsvarer utslippet av næringsstoffer ca. 200 personekvivalenter sammenliknet med avløpsvann.

Utslippene fra Moelven Soknabruket til Nordmobekken må reduseres for å bedre miljøtilstanden, se avsnittet om vurdering etter vannforskriften lenger ned i dette dokumentet. Moelven Soknabruket bidrar også til samlet belastning på elva Sogna.

Per i dag infiltreres en del av avrenningsvannet fra tømmerlager naturlig i grunnen uten at det er spesielt tilrettelagt for dette. Her vil det skje en reduksjon av organisk stoff og binding av fosfor, men funksjonen er ukjent. Etablering av riktig konstruerte og dimensjonerte infiltrasjonsanlegg har generelt godt potensiale for reduksjon av oksygenforbrukende stoffer og binding av fosfor.

Asfaltering av arealer for tømmerlager gjør at områdene kan rengjøres for rester av bark når lageret er tømt, noe som reduserer forurensende avrenning. Grus muliggjør på den andre siden infiltrasjon, men som beskrevet i rapport fra NIBIO, 2016, vil det pga. at rengjøring av grusdekket er vanskelig kunne danne seg et lag med mye rester av bark etc. som tetter for infiltrasjon. Vi mener at asfalterte flater også har den fordel at vann kan samles og ledes til renseinnretning på en kontrollert måte. Søknaden redegjør for at virksomheten per år 2020 har ca. 50 % asfalterte overflater, og jobber med å øke andelen.

Kondensvann fra tørking av trelast

Moelven Soknabruket har utslipp av kondensvann fra tørking av trelast. Dette inneholder organisk stoff og næringsstoff. Volum kondensvann estimeres i søknaden til 24 m³ per døgn og 7500 m³ per år. Dette samles i dag i rør og ledes ut på sørsiden av bedriften mot myrområdet der. Mengdene oksygenforbrukende stoffer og næringssalter er betydelig mindre enn fra avrenning fra tømmerlager, men det er likevel mengder av betydning. Et direkte utslipp til myrområde, som i dag, med videre avrenning til bekk / Sogna, uten at det er tilrettelagt med et anlegg for effektiv rensing mener vi ikke er akseptabelt. Vi oppfatter av søknaden at Moelven Soknabruket planlegger å etablere rensing for kondensvannet, og føre vann fra renseinnretning videre til Nordmobekken. På denne bakgrunn aksepterer vi fortsatt utslipp som i dag frem til at renseinnretning er etablert. Se videre om frister lenger ned i dokumentet.

Etablering av effektive renseinnretninger

Virksomheten har engasjert NIBIO for å lage forslag til renseinnretninger. En første studie foreligger i rapporten *Avrenning fra tømmer vanningsvann ved Moelven Soknabruket*, NIBIO 2016. Denne lister opp tenkbare rensemetoder for tømmer vanningsvann fra Moelven Soknabruket. Rapporten anbefaler innføring av klimastyrte vanningsvann og videre vurderinger av vannmengder som grunnlag for valg av rens metode. Tømmer vanningsvann har stor variasjon i mengde og forurensningsinnhold. Søknaden opplyser at dette gjør det vanskelig å bruke avanserte kompakte rensemetoder da dette ofte krever god kontroll på både vannmengde og stoffinnhold. NIBIO peker i rapporten på potensialet for naturbaserte rensemetoder for aktuelt utslipp. Dette støttes av at effekten i våtmarksfilter og dammer er best om sommeren, dvs. samme periode når det er store vannmengder fra tømmer vanningsvann.

Nærmere estimat av vannmengder og forurensning fra ulike kilder på området foreligger i notatet *Behandling av avrenning og prosessvann fra Moelven Soknabruket, Vurdering av utslipp resipient og tiltak*, NIBIO 2020. Notatet foreslår følgende tiltak for utslippsreduksjon.

1. Utvidelse av oppsamlingskanalen for tømmer vanningsvann. Dette for å gi økt sedimentering og infiltrasjon.
2. Nytt åpent sedimenteringsbasseng under høyspentledninger ved tømmerlager. Her vil det også skje noe infiltrasjon.

3. Nytt infiltrasjonsbasseng under høyspentledninger ved tømmerlager. Lufting av vannet med vanningsspredere og pumpe.
4. Ny kulvert og grøft som leder til rensebasseng sør for bedriften. Her samles også overvann fra Moelven Pellets og ledes videre sammen med oppsamlet sivevann fra eldre deponier.
5. Nytt rensedam/våtmarksfilter i torvrområde som tidligere hadde torvuttak. Her samles også diffus forurenset avrenning fra grunnvann som lekker ut sør for bedriften samt kondensvannet fra trelasttørkene.
6. Utslipp til Nordmobekken via grøft over bedriftens eiendom

Infiltrasjon krever relativt store arealer og NIBIO foreslår derfor i rapporten at en infiltrerer det som er mulig innenfor gitt areal og deretter leder overskuddsvann til neste rensetrinn (dam og våtmarksfilter).

Vannmengder til rensning kan reduseres ved bruk av automatisert klimastyrt vanning. Ifølge søknaden stenges vanningen av ved nedbør og om natten ved høy luftfuktighet.

Statsforvalteren setter ikke vilkår om valg av rensemetoder, men ser det som viktig at effektive renseninretninger etableres så snart som mulig. Vi setter derfor frist i tillatelsen for når etablering av effektive renseninretninger skal være gjennomført. Vi setter også krav om at virksomheten skal lage en fremdriftsplan for arbeidet som skal sendes statsforvalteren.

Før ev. etablering av infiltrasjon og andre naturbaserte renseninretning må virksomheten vurdere hvordan dette vil påvirke grunnvannsnivå og strømningsmønster og hvordan dette vil påvirke naboeiendommer. Eventuelt bruk av myrområde sør for bedriften for etablering av våtmarksfilter forutsetter reguleringsplan eller dispensasjon jf. plan- og bygningsloven kap. 19. Konsekvenser av endret arealbruk med hensyn til torvrområdets verdier for karbonlagring, naturmangfold og vannforhold på landbruksjord nedstrøms mv. må nøye vurderes. Eventuelt sivevann fra de nedlagte deponiene for bark og husholdningsavfall oppstrøms må også hensyntas. En jordvoll med tette masser (leire) sør for våtmarksfilteret, for å begrense utlekking av vann mot sør er skissert i notatet fra NIBIO 2020.

Plassering og valg av rensemetoder kan måtte justeres, og vi mener derfor at en frist på to år er rimelig for etablering av effektive renseninretninger. Virksomheten må følge opp at etablerte renseninretninger er effektive, og vi setter utredningskrav knyttet til dette i tillatelsen.

Oljeutskillere

Virksomheten har tre oljeutskillere med utslipp til kommunalt spillvannsnett. Olje inneholder flere giftige stoffer og det er i dag vanlig med en grenseverdi på 5 mg/l for olje fra oljeutskillere i tillatelser etter forurensningsloven. Vi presiserer at denne grenseverdien skal gjelde for utløp fra oljeutskillere. Vi understreker at oljesøl/lekkasje primært skal samles opp og leveres som farlig avfall og ikke renne uhindret til avløpsrenner/sluk.

Grenseverdier og utslippsmålinger

Vi setter grenseverdier i tillatelsen for pH og SS i utslipp fra renseninretninger som renner til Nordmobekken. For andre relevante parametere setter vi krav om målinger. Grenseverdier for flere parametere vil bli vurdert i framtiden.

Overvåking av resipienter

Moelven Soknabruket har utslipp av betydning til Nordmobekken og vi setter derfor krav om

overvåking av vannforekomsten i tillatelsen. Videre setter vi krav om overvåking av grunnvann.

I notatet fra NIBIO 2020 foreslås kjemiske parametere som bør inngå i et revidert miljøovervåkingsprogram for Soknabruket, men at frekvens og hvilke parametere som skal tas på ulike steder må vurderes nærmere. Vi gjør i denne forbindelse oppmerksom på at også biologiske parametere er viktige overvåkningselementer i vassdrag.

Andre forhold knyttet til vann

Høringsuttalelsene fra Gunnvor Roverud og Thorvald Rognerud tar opp problematikk knyttet til belastning med vann fra Soknabrukets område mot naboeiendommer, der de beskriver følger som økt belastning på dreneringsledninger, og skog som står i vann. Statsforvalteren regulerer ikke slike forhold i denne tillatelsen, som tar sikte på forurensninger i utslippsvannet og ikke vannet i egenskap av vann. Vi oppfatter likevel at Moelven Soknabruket AS er klar over problematikken og at konsekvenser av vannmengder for grunnvann og avrenning til naboeiendommer er forhold som må hensyntas ved planlegging og utforming av rensinnsretninger.

Utslipp til luft

Virksomheten vil ha utslipp til luft fra et biobrenselsanlegg som fyres med bark og flis, hovedsakelig fra egen produksjon. Effekten oppgis i søknaden til å være 2x12 MW og vil dekke behovet for tørking av trelast ved Soknabruket, internt varmebehov, og tørking av pellets på naboanlegget Moelven Pellets. Skorsteinsutløp er 25 m over bakkeplan og virksomheten har sendt inn spredningsberegninger for bestemmelsen av skorsteinshøyde. Virksomheten opplyser at anlegget er installert med støvrenging i form av multisyklon og elektrofilter. Utslipp fra forbrenning i mellomstore forbrenningsanlegg reguleres etter forurensningsforskriften kapittel 27. Forurensningsforskriftens grenseverdier for utslipp av støv, NOx og CO, krav om målinger mv. er gjeldende for anlegget.

Vi legger til grunn at virksomheten ikke har andre kanaliserte utslipp til luft enn utslippet fra forbrenningsanlegget som det er redegjort for i søknaden.

En høringsuttalelse opplyser om at det er døde trær på et sted inntil virksomhetens område, og dette er også observert av virksomheten. Vi er enige med Moelven Soknabruket at normale utslipp fra virksomheten ikke skal ha slike effekter i nærmiljøet. Det er ikke klarlagt hva som har forårsaket skadene på vegetasjonen. Moelven Soknabruket opplyser at yngre vegetasjon ikke har slike skader. Vi mener at det ikke er grunnlag for spesielle vilkår knyttet til utslipp til luft mht. de aktuelle skadene. Vi setter vanlige vilkår i tillatelsen om internkontroll, og om miljørisikoanalyse mht. potensielle kilder til akutt forurensning.

Støv og lukt

Virksomheten skal ikke medføre støv og luktulempere av betydning for naboene.

Støy

Moelven Soknabruket har sendt inn en felles støyutredning for virksomhetene Moelven Soknabruket og Moelven Pellets. Utredningen er utført av Brekke Strand og datert 27.08.2018. Virksomheten har også sendt inn tilleggsopplysninger knyttet til støy i forbindelse med kommentarer til høringsuttalelser.

Støyutredningen fra 2018 redegjør for at det må iverksettes tiltak på eksisterende støykilder for å redusere støynivå til under anbefalte støygrenser i T-1442/2016. Beregningene viser at støygrenser vil kunne overholdes dersom det gjøres utbedringer på avkastene på noen av kanaltørkene. Der er også flere eksempler på tiltak i rapporten. Virksomheten må utføre en oppdatert støyutredning for å vise at støykravene i tillatelsen overholdes.

Tilleggsopplysninger mottatt 29.04.2021 inkluderer et notat fra Brekke Strand som bl.a. redegjør for at det kan være kortvarige aktiviteter og arbeider som kan ha karakteristikken av impulslyd. Dette er aktiviteter som pågår i kortere perioder og ikke på natt. For at det skal settes strengere støygrenser pga impulslyd, så skal disse opptre med mer enn 10 hendelser per time. Brekke Strand sin vurdering er at støysituasjonen per i dag ikke kvalifiserer til skjerpede grenseverdier pga. støy med impulslyd. De opplyser også om at det i en periode frem til 2016 var en situasjon med en strølegger som ga store støybidrag med klart preg av impulslydkarakter, og at denne støykilden ble i 2016 bygget om og støyen ble redusert. Vi legger til grunn at virksomheten ikke skal ha impulslyd av et omfang som tilsier at det skal settes strengere grenseverdier på grunn av dette.

Vi understreker at det er viktig med god dialog mellom virksomheten og naboene med hensyn til støy og andre ulemper i nærmiljø. Ved klager skal disse registreres og håndteres i virksomhetens avvikssystem.

Grenseverdier for støy

Moelven Soknabruket har søkt om grenseverdier i tråd med retningslinje for støy i arealplanlegging T-1442 med utgangspunkt i døgnkontinuerlig drift. Omsøkte grenseverdier er L_{den} 55 dBA alle dager, L_{night} 45 dB natt 23-07 og L_{AFmax} 60 dB natt 23-07. Med unntak for L_{AFmax} for natt er dette støynivåer som midles over et år. Vi mener at aktivitetene ved Soknabruket vil gi varierende støynivåer og at grenseverdier for støy derfor bør settes i L_{pAeqT} , for å tydeliggjøre at støyen skal midles over aktuelt antall timer innenfor det enkelte driftsdøgn. Vi setter vanlige støygrenser for støyende industrivirksomhet i Norge, med grenseverdier for dag, kveld, natt og søn -og helligdag for å sikre en rimelig støysituasjon for naboer.

Kjemikalier

Moelven Soknabruket bruker Wolmanit CX-8 og Wolsit SP i impregneringsvirksomheten. Videre brukes smøreolje til transportbånd og virksomheten har en 20 m³ dieseltank for drivstoff.

Virksomheten opplyser i søknaden om at bygget hvor impregneringen foregår er etablert med oppsamlingsbasseng med tilstrekkelig størrelse til å kunne romme all væske som befinner seg i bygget til enhver tid. Treimpregneringsvirksomheten på området startet i 2007. Det skal ikke være utslipp fra denne delen av virksomheten. Søknaden opplyser at ferdigbehandlet impregnert tre blir lagret ute under paraplytak eller med beskyttelsestak lagt over plankene, og at det derfor forekommer svært begrenset utvasking av impregneringskjemikaliene med nedbøren ved lagringen. Vi ser det som viktig at denne praksisen videreføres og tar derfor inn krav om dette i tillatelsen.

All lagring av farlige kjemikalier skal skje basert på en risikovurdering som virksomheten utarbeider og holder oppdatert. For lagring av farlige kjemikalier i tanker over 2 m³ (10 m³ for petroleumprodukter) gjelder i tillegg kapittel 18 i Forurensningsforskriften om tanklagring av farlige kjemikalier og farlig avfall.

Mulig forurensning av grunn og grunnvann

Nedlagte deponier

Moelven Soknabruket har gjennomført en tilstandsrapport om mulig forurensning av grunn og grunnvann – fase 1 i henhold til Miljødirektoratets veileder M-630: *Tilstandsrapport for industriområder fase 1 – Moelven Soknabruket AS*, Golder 2019. Fase 1 -rapporten er en kartlegging av potensielle kilder til forurenset grunn og grunnvann. Rapporten konkluderte med at det kan være historiske forurensninger på området i form av nedlagte deponier for bark og husholdningsavfall og at det var behov for en fase-2, fullstendig tilstandsrapport.

Nedlagt avfalls- og barkdeponi som var i bruk 1972-1998 finnes i sør på virksomhetens område. Søknaden opplyser at barkdeponiene kun ble brukt til barkfylling, og at avfallsdeponiet ble brukt av virksomheten og lokalbefolkningen til deponering av husholdningsavfall. Estimert totalinnhold i deponiene er 50 000 m³. Ifølge søknaden er deponiene begrenset i volum og siden det er minst 20 år siden hovedmengdene ble deponert kan det antas at en del stoff har lekket ut og at utslippene derved har avtatt.

En tilstandsrapport fase 2 er gjennomført og rapportert i *Tilstandsrapport for industriområder fase 2 - Moelven Soknabruket* – Golder 2020. Det ble sommeren 2020 gjennomført undersøkelser med prøvetaking av jord og grunnvann i tre punkter sør for barkdeponiene (punkt 1 og 3) og deponiet for husholdningsavfall (punkt 2) samt i et referansepunkt på virksomhetens område nord for deponiene (punkt 4). Det er vurdert i rapporten at potensiell spredning av forurensende stoffer vil skje mot sør enten via grunnvann og/eller overflatesig. Begrunnelse i rapporten for å ikke ta jordprøver i deponiene var at dette kan påvirke grunnvannsprøvetakingen, samt gi et feilaktig bilde av avrenningssituasjonen. Rapporten konkluderer med at forurensningssituasjon basert på de gjennomførte undersøkelsene kan beskrives som lav mht. spredning, og at jord og grunnvann nedstrøms deponiene er vurdert til å ha generelt god til moderat tilstand.

Vi er enige i at aktuelle prøvepunktene hvor det er tatt jord og grunnvannsprøver bør være egnet for å vurdere eventuell spredning av forurensning fra deponiområdene. Eventuelt kan det være behov for flere punkter lenger nedstrøms for nærmere vurdering av tilstanden i grunnvann. Referansepunktet på virksomhetens område ser ut til å være påvirket av næringssalter mv. som kan komme fra tømmervanning, og representerer ikke et upåvirket grunnvann. Den bør derfor suppleres med et referansepunkt som ikke er påvirket av virksomheten ved Moelven Soknabruket.

Selve deponiområdene er ikke prøvetatt og forurensningssituasjon for disse er dermed uavklart. På nåværende grunnlag mener vi ikke heller at det er nødvendig å kreve prøvetaking av deponiområdene generelt.

Grunnvannsprøvene nedstrøms deponiene viser at grunnvannet i punkt 1 og punkt 3 inneholder metaller i konsentrasjoner som overskrider terskelverdiene for god kjemisk tilstand for grunnvann jf. vannforskriften vedlegg IX. Grunnvannet i disse punktene har også sterkt forhøyede verdier av nitrogen og fosfor. Dette er i tråd med at det kan forventes utlekking av metaller og næringssalter fra bark. Det er behov for fortsatte undersøkelser for å gi et bedre bilde av tilstanden i grunnvannet og risiko for spredning av forurensning og vi setter krav om dette i tillatelsen.

For jordprøver, tatt ved samme punkter som grunnvannsprøvene, er det påvist rene masser med unntak for prøvepunkt 1, 0-1m, hvor det er påvist benzen i tilstandsklasse 5 jf. Miljødirektoratets veileder TA- 2553, Helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn. Fase-2-rapporten opplyser at det på grunn av dårlig grunnstabilitet ved punkt 1 ikke var teknisk mulig å prøveta jord fra

underliggende masser. Vi mener uansett at det må gjøres en avgrensning horisontalt og om mulig også vertikalt av denne forurensningen. Det må gjøres en nærmere vurdering av sannsynligheten for om det er mer av tilsvarende forurensning i selve deponiet. Vi mener at det ikke er akseptabelt å la forurenset grunn i tilstandsklasse 5 bli liggende uten nærmere vurderinger. Dette spesielt da jordprøver kun er tatt i tre punkter nedstrøms deponiene, selv om de for de andre to punktene er tatt prøver på flere dyp. Vi setter derfor krav om nærmere undersøkelse og vurderinger i tillatelsen.

Virksomhetens område for øvrig

Virksomhetens tilstandsrapport fase 1 redegjør for at farlige stoffer håndteres i virksomheten, herunder bla. diesel, smøreolje, og kjemikalier som brukes for treimpregnering. Rapporten konkluderer med at håndteringen ikke medfører risiko for forurensning av grunn og grunnvann.

Statsforvalteren gjør oppmerksom på at håndtering av kjemikalier over tid medfører risiko for lekkasjer, spill mv, ikke minst når det gjelder diesel og smøreolje. Vi vurderer imidlertid at det ikke er nødvendig å kreve flere undersøkelser på nåværende tidspunkt utover de som er knyttet til deponiområdene. Vi setter vilkår om periodisk overvåking av grunn og grunnvann i tråd med forurensningsforskriften, § 36-11 punkt 4. Vi bemerker at overvåking av grunnen skal skje inne på virksomhetens område.

Øvrig

For energi, avfall mm. setter Statsforvalteren vilkår i tillatelsen i tråd med praksis for nye tillatelser til industrivirksomheter.

Konsekvenser for naturmiljøet

Naturmangfoldloven § 8 stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

I henhold til Miljødirektoratets database <https://kart.naturbase.no/> er det innenfor tiltakets influensområde registrert funn av de nær trua artene hare og gulspurv. I elva Sogna er det registrert den trua arten elvemusling som er en ansvarsart for Norge. Elvemusling er sårbar for nedslamming, og det er derfor grunn til å være oppmerksom på utslipp av suspendert stoff og erosjon. Virksomheten har 29.04.2021 sendt inn et notat med vurderinger gjennomført av COWI mht. erosjon. Dette konkluderer med at det er lite sannsynlighet for at tømmervanningen ved Soknabruket medfører ytterligere erosjon i Nordmobekken. Vi mener at denne konklusjonen er rimelig. Videre setter vi konsentrasjonsgrense for suspendert stoff for utslipp av avrenningsvann fra Soknabruket til Nordmobekken som renner ut i Sogna. Vi mener at virksomheten som omsøkt på fastsatte vilkår ikke vil medføre negative konsekvenser for de aktuelle artene.

Uønskede fremmede arter utgjør en trussel mot norsk natur og økosystemer, og spredning av disse bør forhindres. Spredning kan skje i forbindelse med at frø og plantedeler utilsiktet blir transportert sammen med tømmer. Statsforvalteren setter derfor vilkår i tillatelsen om at bedriften skal gjennomføre risikovurdering og ha rutiner for å minimere risiko for spredning av fremmede organismer. Rutinene skal dokumenteres i internkontrollen. Vi viser også til alminnelige krav til aktsomhet jf. § 18 i forskrift om fremmede organismer, herunder krav til kunnskap om risiko for uheldige følger for biologisk mangfold og tiltak for å forebygge og avdekke utilsiktet spredning.

Søknaden og Statsforvalterens behandling av den er basert på eksisterende kunnskap om det biologiske mangfoldet i og rundt tiltaksområdet. Statsforvalteren anser at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til at kravet i naturmangfoldloven § 8 om at beslutningene skal hvile på et best mulig kunnskapsgrunnlag, er oppfylt. Hensynet til føre-var prinsippet i § 9 i naturmangfoldloven vektlegges derfor i mindre grad. Det er også gjort en vurdering ut fra den samlede belastningen som økosystemet vil bli utsatt for etter § 10. Statsforvalteren anser at fastsatte vilkår vil sikre at naturmangfoldet ikke vil forringes i nevneverdig grad.

Statsforvalteren mener derfor at prinsippene for offentlig beslutningstaking i naturmangfoldlovens §§ 8 til 12 er oppfylt.

I vurderingen over har vi ikke vurdert konsekvenser av eventuell etablering av renseinnretninger for utslippsvann i myrområdet sør for anleggsområdet. Dette er tiltak som forutsetter reguleringsplan eller dispensasjon etter plan- og bygningsloven, og som i denne forbindelse må beskrives nærmere av virksomheten og vurderes av kommunen som planmyndighet.

Vurdering etter vannforskriften

Utslipp fra tømmervanningen skjer til Nordmobekken, vannforekomstID 012-3325-R. Tidligere var Nordmobekken del av vannforekomsten Sogna midtre bekkefelt nord 012-90109, som består av en rekke bekker som renner til elva Sogna.

Nordmobekken har moderat økologisk tilstand og udefinert kjemisk tilstand. For kvalitetselementet fosforforhold er tilstanden i Nordmobekken svært dårlig. Det er målt høye fosforkonsentrasjoner nedstrøms utslipp fra Soknabruket. Miljømål for vannforekomsten er god økologisk og kjemisk tilstand.

Nordmobekken renner ut i elva Sogna ca. 1 km nedstrøms Soknabruket. Denne delen av Sogna hører til vannforekomsten Sokna midtre, vannforekomstID 012-2463-R som har god økologisk og god kjemisk tilstand.

Vannforskriften § 4 sier at *«tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand»*. Statsforvalteren mener at det på bakgrunn av resipientens størrelse og miljøtilstand, og med forutsetning at tiltaket gjennomføres som beskrevet i søknaden, ikke vil foreligge en vesentlig risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomst. For at miljømålene for vannforekomsten skal kunne nås mener vi at det er nødvendig at tømmervanningsvann mv. fra Soknabruket renses før utslipp, se avsnittet Utslipp til vann.

I henhold til § 12 i vannforskriften kan ny aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst gjennomføres selv om dette medfører at miljømålene i § 4 - § 6 ikke nås eller at tilstanden forringes, dersom dette skyldes; nye endringer i de fysiske egenskapene til en overflatevannforekomst eller endret nivå i en grunnvannforekomst, eller ny bærekraftig aktivitet som medfører forringelse i miljøtilstanden i en vannforekomst fra svært god tilstand til god tilstand.

Sagbruksvirksomhet på det aktuelle området er etablert siden 1972. Statsforvalteren vurderer at tiltaket som omsøkt ikke innebærer en ny aktivitet som vil medføre en varig forringelse av vannforekomsten. Statsforvalteren er derfor av den oppfatning at vannforskriften § 12 ikke kommer til anvendelse.

Samfunnsmessige hensyn

Området er regulert til industri i reguleringsplan nr. 162 Hovlandsmoen Industri.

Virksomheten medfører samfunnsnytte i form av arbeidsplasser og videreføring av skogråvare til trevarer som etterspørres i samfunnet.

Virksomheten fører til utslipp til vann og luft samt støy, men gir på den andre siden samfunnsnytte og er i tråd med gjeldende arealplan for området. Når det gjelder eventuell etablering av våtmarksfilter i LNF-område sør for virksomhetens område forutsetter dette reguleringsplan eller dispensasjon jf. plan- og bygningsloven kap. 19. Vi viser her til avsnittet om utslipp til vann.

Konklusjon

Statsforvalteren har vurdert de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket sammenholdt med fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre. Vi har kommet fram til at tillatelse kan gis på fastsatte vilkår. Det forutsettes at virksomheten drives i samsvar med disse vilkårene og forurensningsregelverket for øvrig.

Frister

Tabellen nedenfor gir oversikt over frister for gjennomføring av tiltak som tillatelsen krever:

Tiltak	Frist	Hensvisning til vilkår
Etablering av effektive rensinnetninger for avrenningsvann fra tømmerlager og kondensvann fra tørking av trelast	31.12.2023	3.1
Tidssatt fremdriftsplan for etablering av effektive rensinnetninger, sendes forurensningsmyndigheten	30.06.2022	3.1
Etablering av system for energiledelse	30.06.2022	9.1
Utarbeidelse av måleprogram	31.03.2022	11.4
Overvåkingsprogram for vann utarbeidet	31.03.2022	12.2
Innrapportering til vannmiljø av data fra overvåking 2017-2022	01.03.2022	12.2
Ny vurdering av forurensningssituasjonen ved nedlagte deponier, sendes forurensningsmyndigheten	31.12.2024	12.3.1
Rapportering av data mm. fra fase 1 og 2 om mulig forurensning av grunn og grunnvann til databasen Grunnforurensning	01.03.2022	12.3.3
Utredning av utslipp av vann etter etablering av rensinnetninger, sendes forurensningsmyndigheten	31.12.2026	14.1
Oppdatert støyutredning	31.12.2022	14.2
Utbredelse av forurenset grunn ved prøvepunkt 1, sendes forurensningsmyndigheten	31.12.2022	14.3

Dato for oppfyllelse av utslippskrav er gitt i tillatelsens punkt 3 og 4.

Krav om årlig rapportering er gitt i tillatelsens punkt 11.5.

Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren gir Moelven Soknabruket AS tillatelse til virksomhet med sagbruk og treimpregnering på Hovlandsmoen industriområde i Ringerike kommune. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11. Det er satt vilkår til tillatelsen med hjemmel i § 16 i samme lov. Tillatelsen med vilkår følger vedlagt dette brevet.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt utelukker ikke erstatningsansvar for skade og ulempe eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel om gebyr dato 23.04.2020. Vi varslet sats 3 som i 2020 utgjorde kr 166 500,- for behandling av søknaden.

Statsforvalteren vedtar at forurensningsforskriftens § 39 sats 3 kommer til anvendelse i denne saken. Da hovedvekten av saksbehandlingen er gjennomført i 2021 benytter vi satsene for 2021. Dette innebærer at Moelven Soknabruket AS skal betale kr 169 100,- for Statsforvalterens arbeid med tillatelsen. Hjemmel for vedtaket er forurensningsforskriften § 39-3, jf. § 39-4.

Ressursbruk knyttet til saksbehandlingen er lagt til grunn ved fastsettelse av gebyrsats. Herunder hører gjennomgang av søknaden, møter og korrespondanse med søker, høring av saken samt endelig ferdigstillelse av tillatelsen. Innsats fra andre fagpersoner hos Statsforvalteren inngår også.

Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Klageadgang

Vedtaket, herunder plasseringen i gebyrklasse, kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Statsforvalteren.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal

gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages. Ved klage på valg av gebyrsats skal tilsendt faktura betales til fristen. Miljødirektoratet vil refundere eventuelt overskytende beløp dersom klagen imøtekommes

Med hilsen

Kari Skogen
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Martina Vestgård
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Tillatelse med vilkår - Moelven Soknabruket AS

Kopi til:

RINGERIKE TRAILERSERVICE AS	Nordmoen	3534	SOKNA
Johan Hjort	Nordmoveien 12	3534	SOKNA
Ringerike kommune			
Moelven Soknabruket AS - Nils Anton Hæhre			
Gunnvor Roverud	Nordmoveien 10, 3534 Sokna, Nordmoveien 12	3534	SOKNA
Edvard Klev	Lillevannsveien 57 F	0788	Oslo
VIKEN FYLKESKOMMUNE	Postboks 220	1702	SARPSBORG
NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)	Postboks 5091 Majorstua	0301	OSLO
Elling Helgesen Tuft	Nordmoveien 19	3534	Sokna
MOELVEN SOKNABRUKET AS	Nordmoveien 48	3534	SOKNA
STATENS VEGVESEN	Postboks 1010 Nordre Ål	2605	LILLEHAMMER
NATURVERNFORBUNDET I BUSKERUD	Åssideveien	3322	FISKUM
Linda Gulbrandsen	Nordmoveien 1	3534	Sokna
Arne Nilsen	Nordmoveien 23	3534	Sokna
Moelven Soknabruket AS - Eivind Skaug			
Vannområde Tyrifjorden			
Trailerbygg AS	Nordmoveien 49	3534	SOKNA
Thorvald Rognerud			